

Statisztikai közlemény

az erdőkárok 2019-es összesített kimutatásáról

1. Az adatátvétel főbb jellemzői

Az OSAP 1255 nyilvántartási számú adatátvétel az erdőkárok mértékének becslésére szolgál, melynek forrása a bejelentés alapú Országos Erdőkár Nyilvántartási Rendszer (OENyR). Terület és gyakoriság adatokat tartalmaz kárerély, kártípus és erdészeti nagytáj csoportosításban.

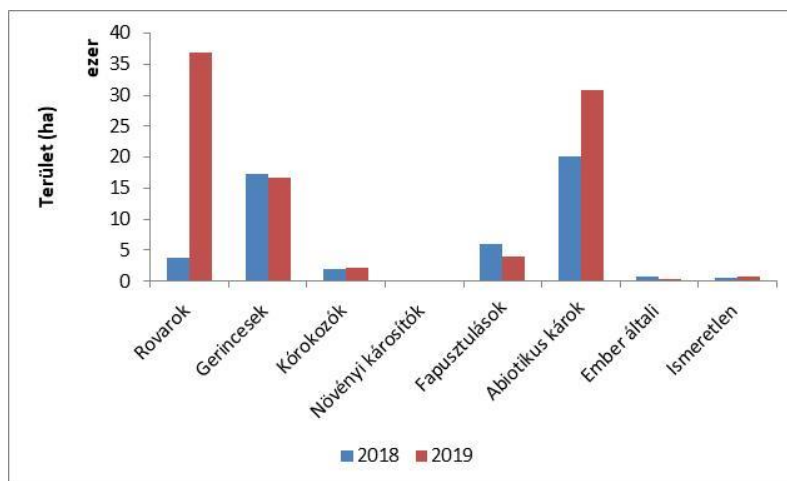
A *károsítással érintett terület* adatokat fafajonként rögzítik az OENyR-be. A területstatisztikák ezért nem fizikai, hanem *halmozott* fajonkénti kárterületeket jelenítenek meg. A *kárerély* a faegyed szintjén értelmezett sajátság, amely azt mutatja meg, hogy az adott kártípus átlagosan milyen súlyos mértékben károsítja a fákat. Ezzel szemben a *gyakoriság* az adott fafaj károsodott egyedeinek az aránya az érintett területen. Ha például 30 db kocsánytalan tölgy található az érintett területen, melyből 18 db károsodott átlagosan 5%-os mértékben, akkor az 60%-os gyakoriságot jelent a 0-10% kárerély kategóriában.

Az OENyR-ben 9 kártípust különítünk el egymástól: rovarok, gerincesek, kórokozók, növényi, ismeretlen károsító, ember által okozott károk, fapusztulások, abiotikus¹ károk és szükséghelyzeti károsítók általi károsítások. Utóbbi kategóriába azon károsítók tartoznak, amelyek potenciális gazdasági, illetve ökológiai jelentőségűek, és amelyek a veszélyeztetett területen nem fordulnak elő, vagy ha előfordulnak, nem terjedtek el, de hatásági határozat alapján védekezést folytatnak ellene.

1. Erdőkárok országos területe

Országos szinten a bejelentések száma 2018 és 2019 között 1 586-ról 2 177-re emelkedett. A károsított területek nagysága majdnem megduplázódott, 50 ezer hektárról 92 ezer hektárra nőtt (1. ábra). A jelenség részben a bejelentések 40%-át kitevő rovar- (főként a tölgy csipkéspoloska (*Corythucha arcuata*)), részben az azok 34%-át képező abiotikus károk területének emelkedésére vezethető vissza. Míg tavaly csupán 4, az idei évben majdnem 40 ezer hektárról jelentették az előbbi kártípust. Az abiotikus károk területe 20 ezer hektárról 30 ezer hektárra emelkedett. Az egyéb csoportok közül a gerincesek által okozott károk érdemelnek figyelmet, területük azonban nem változott számottevő mértékben.

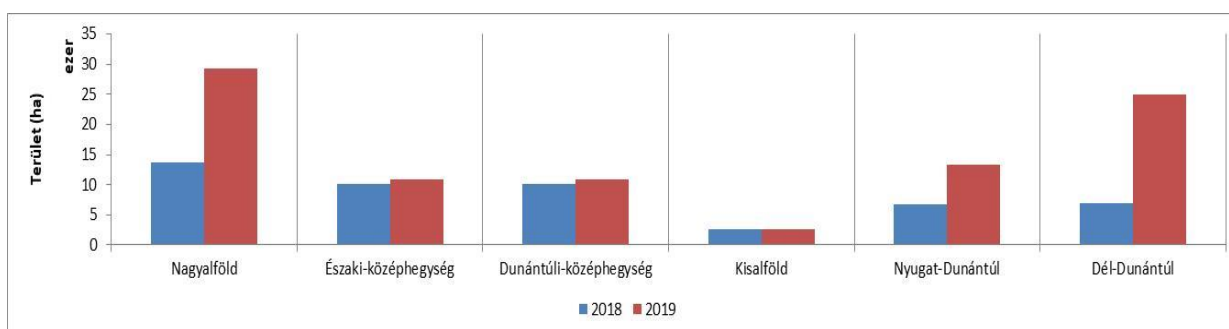
¹ Abiotikus károk: az erdei tüzek, a légköri szennyezések, a hőmérsékleti szélsőségek, a fényhatás szélsőségei, a nedvesség szélsőségei, a légmozgás okozta károk, a különböző csapadékformák okozta károk, a talaj károsodása.

1. ábra Kártípusonkénti területek országos szinten.

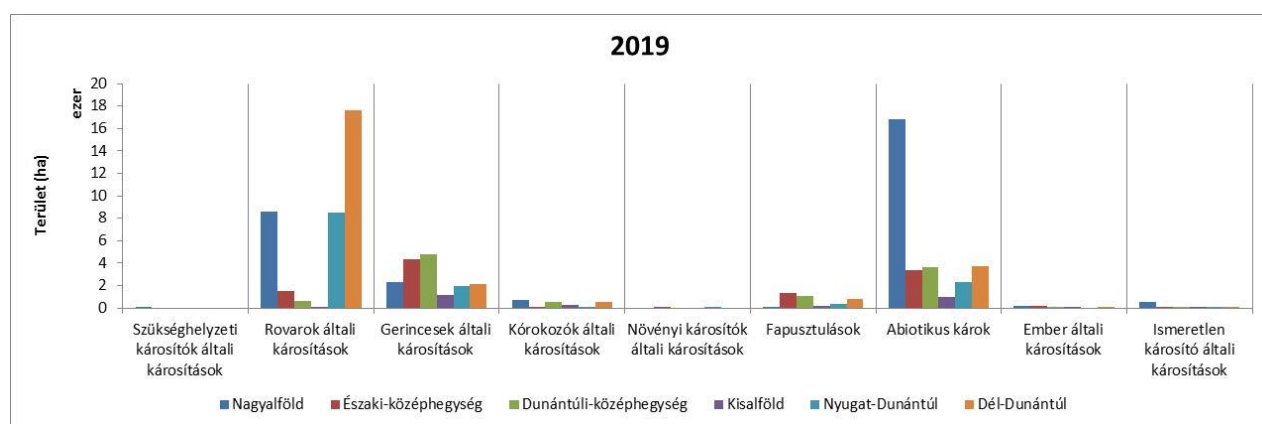
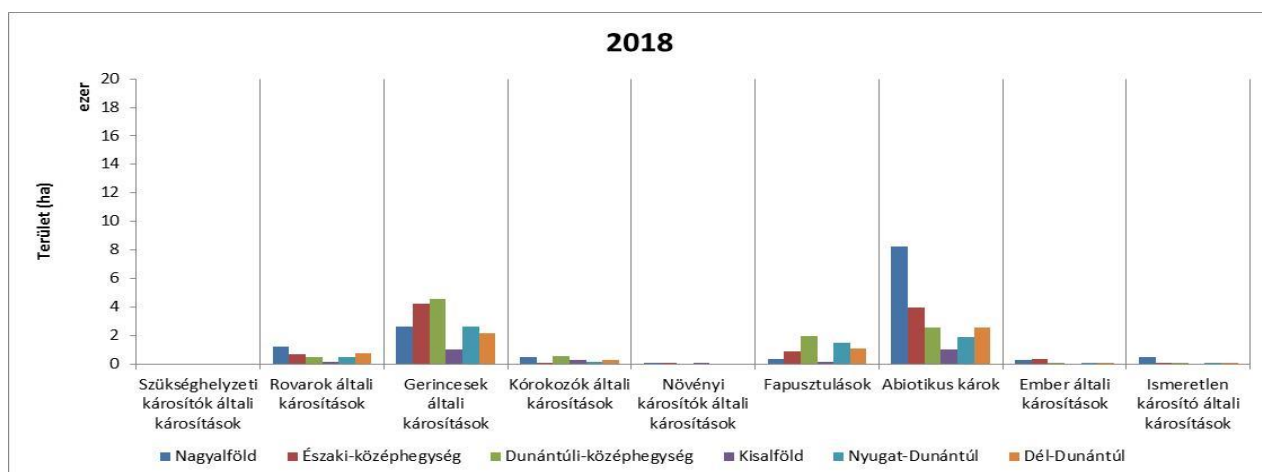
2. A káresemények megoszlása erdészeti nagytájanként

A káresemények területének feljebb említett növekedése nem egyenletesen oszlott meg a nagytájak között, hanem főként a Nagyalföldre, Dél- és Nyugat-Dunántúlra volt jellemző (2. ábra). A többi nagytájban a károsítással érintett területek nem változtak számottevően.

2. ábra Károsított területek erdészeti nagytájanként.

A 3. ábra tanúsága szerint a feljebb említett mindhárom nagytájban a növekedés a rovarkár számlájára írható. A Nagyalföldön emellett az abiotikus okokra visszavezethető káresemények területe is emelkedett. Gerincesek által előidézett károkról főként a középhegységi nagytájakból érkeztek bejelentések mindkét évben.

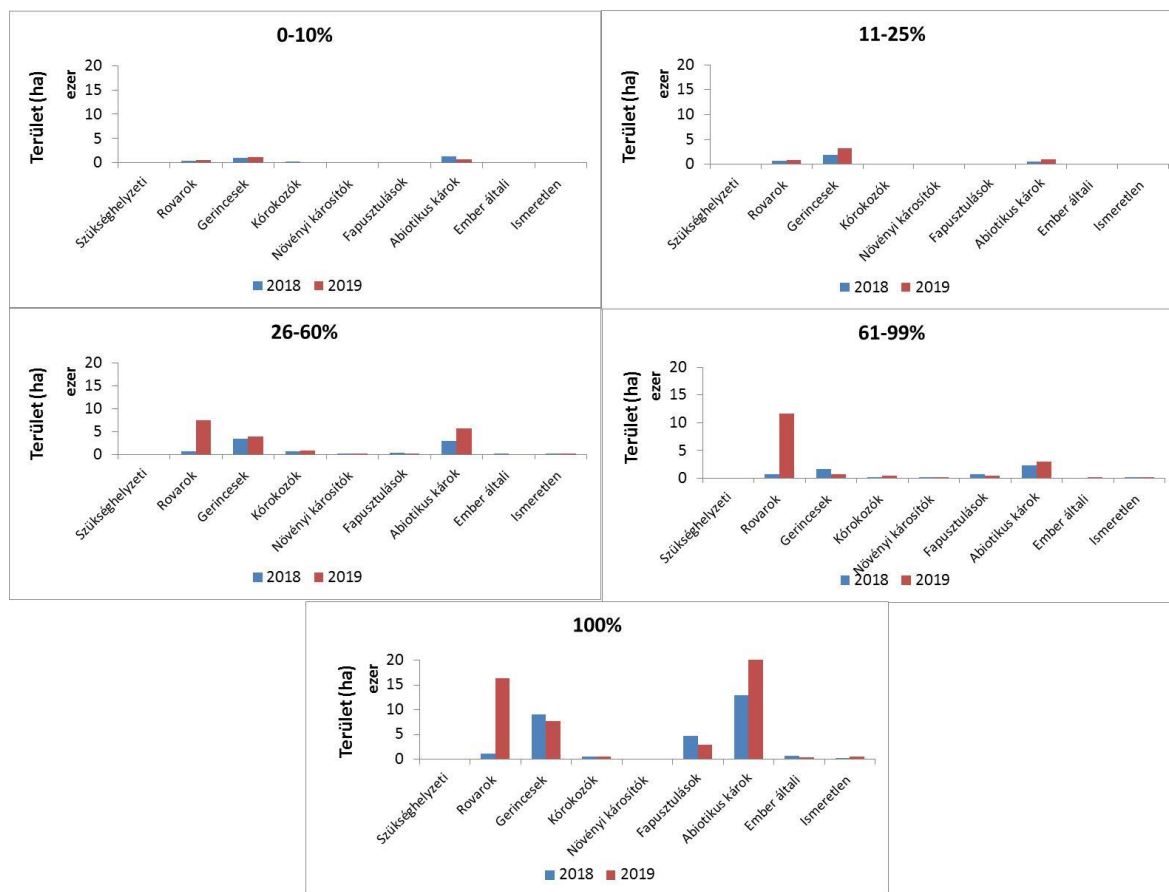

3. ábra Kártípusonkénti területek erdészeti nagytájanként.

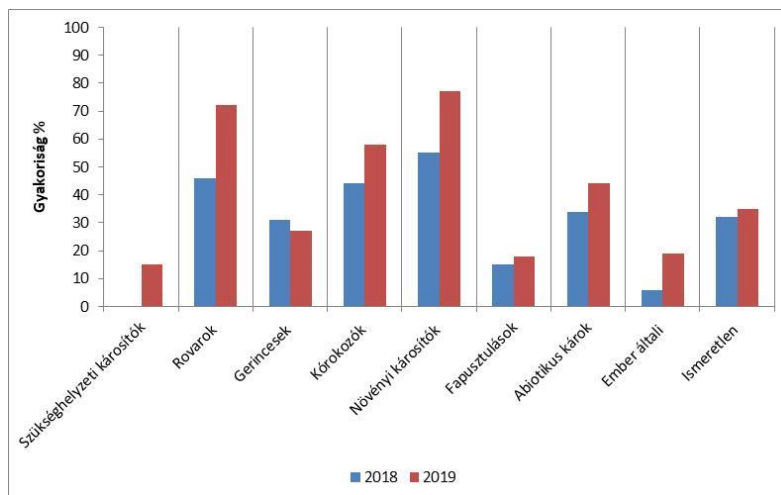
3. Kárerély és gyakoriság

A károsítással érintett terület növekedése különösen a magasabb kárerély kategóriákban figyelhető meg (4. ábra). Mind a három jelentősebb területű kárra (rovarok, abiotikus, ill. gerincesek által okozott károk) jellemző, hogy bejelentések főként a közepes (26-60%) ill. súlyos (61% feletti) káreseményekről érkeztek.

A károsított területeken a károsodott fák átlagos aránya (gyakorisága) jellemzően nőtt a tavalyi évhez képest (5. ábra). A növekedés a rovarkár és a növényi károsítók esetében a legintenzívebb. Az utóbbi azonban csupán kis területen jelent meg (1. ábra), így csekély jelentőségű.

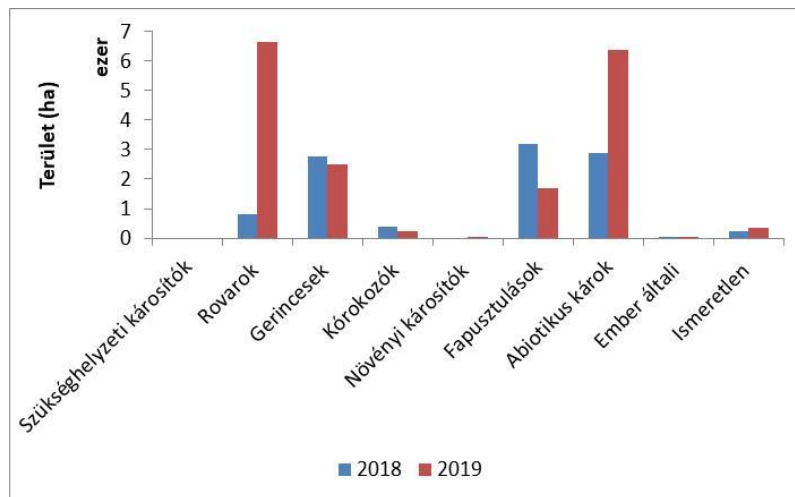
4. ábra Kártípusonkénti területek a kárerély mértéke alapján csoportosítva.

5. ábra A kár típusok gyakorisága.

4. Védekezés

2019-ben a bejelentett 92 ezer hektárból 18 ezer hektáron folytattak valamilyen védekezést a károsítások ellen. Az előző évhez képest ez mintegy 8 ezer hektáros emelkedést jelent. A védekezéssel érintett terület mind a rovarkár, mind az abiotikus károk esetében meghaladta a 6 ezer hektárt (6. ábra).

6. ábra Védekezéssel érintett terület kártípusonként.